

Sygn. akt I ZSK 17/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

Ławnik SN Wojciech Szczepka

Protokolant inspektor sądowy Anna Tarasiuk

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w Warszawie – SSO Piotra Grędy oraz obrońców obwinionej: adwokata K. J., SSN [...] i SSN [...], po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, w dniu 10 stycznia 2023 r., sprawy sędziego Sądu Rejonowego w W. – M. P., obwinionej o to, że:

1) 20 sierpnia 2021 r. w W. jako funkcjonariusz publiczny, sędzia przewodnicząca składu orzekającego w sprawie o sygnaturze akt X K [...] Sądu Rejonowego w W., która rozpoznawana była na posiedzeniu w przedmiocie dalszego stosowania tymczasowego aresztowania oraz w przedmiocie wniosku obrońcy oskarżonego o uchylenie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, przekraczając swoje uprawnienia podjęła działania kwestionujące, istnienie stosunku służbowego sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania i umocowanie konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, poprzez doprowadzenie do uchylenia przez Sąd, orzekający w składzie jednoosobowym, środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania w oparciu tylko o kwestionowanie, istnienia stosunku służbowego

sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania i umocowanie konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego w postaci prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, wyczerpując również znamiona umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego z art. 231 § 1 k.k.,

to jest o czyn z art. 107 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych;

2) 26 sierpnia 2021 r. w W. jako funkcjonariusz publiczny, sędzia przewodnicząca składu orzekającego w sprawie o sygnaturze akt X K [...] Sądu Rejonowego w W., która rozpoznawana była na posiedzeniu wstępnym, przekraczając swoje uprawnienia podjęła działania kwestionujące, istnienie stosunku służbowego sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania i umocowanie konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, poprzez doprowadzenie do wyłączenia przez Sąd, orzekający w składzie jednoosobowym, sprawy jednego z oskarżonych do odrębnego rozpoznania w oparciu tylko o kwestionowanie, istnienia stosunku służbowego sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania i umocowanie konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego w postaci prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, wyczerpując również znamiona umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego z art. 231 § 1 k.k.,

to jest o czyn z art. 107 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych;

3) od 23 do 30 listopada 2021 r. w W. jako funkcjonariusz publiczny, sędzia przewodnicząca składu orzekającego w sprawie o sygnaturze akt X K [...] Sądu Rejonowego w W., która rozpoznawana była na posiedzeniu w przedmiocie rozważenia umorzenia postępowania, przekraczając swoje uprawnienia podjęła działania kwestionujące, istnienie stosunku służbowego sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania i umocowanie

konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, poprzez doprowadzenie do umorzenia przez Sąd, orzekający w składzie jednoosobowym, postępowania karnego w oparciu tylko o kwestionowanie, istnienia stosunku służbowego sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania i umocowanie konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego w postaci prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, wyczerpując również znamiona umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego z art. 231 § 1 k.k.,

to jest o czyn z art. 107 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych,

orzeka:

obwinioną M. P. uniewinnia od dokonania zarzucanych jej czynów, a kosztami postępowania dyscyplinarnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 11 lutego 2022 r., Zastępca Rzecznika Sądów Powszechnych SSO M. L., zwrócił się do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej M. P. – sędziego Sądu Rejonowego w W., której zarzucił, że:

1) dnia 20 sierpnia 2021 r. w W. jako funkcjonariusz publiczny, sędzia przewodnicząca składu orzekającego w sprawie o sygnaturze akt X K [...] Sądu Rejonowego w W., która rozpoznawana była na posiedzeniu w przedmiocie dalszego stosowania tymczasowego aresztowania oraz w przedmiocie wniosku obrońcy oskarżonego o uchylenie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, przekraczając swoje uprawnienia podjęła działania kwestionujące, istnienie stosunku służbowego sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania i umocowanie konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, poprzez doprowadzenie do uchylenia przez Sąd, orzekający w składzie jednoosobowym, środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego

aresztowania w oparciu tylko o kwestionowanie, istnienia stosunku służbowego sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania i umocowanie konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego w postaci prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, wyczerpując również znamiona umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego z art. 231 § 1 k.k., to jest czyn z art. 107 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych – dalej powoływana jako u.s.p.;

2) dnia 26 sierpnia 2021 r. w W/ jako funkcjonariusz publiczny, sędzia przewodnicząca składu orzekającego w sprawie o sygnaturze akt X K [...] Sądu Rejonowego w W., która rozpoznawana była na posiedzeniu wstępnym, przekraczając swoje uprawnienia podjęła działania kwestionujące, istnienie stosunku służbowego sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania i umocowanie konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, poprzez doprowadzenie do wyłączenia przez Sąd, orzekający w składzie jednoosobowym, sprawy jednego z oskarżonych do odrębnego rozpoznania w oparciu tylko o kwestionowanie, istnienia stosunku służbowego sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania i umocowanie konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego w postaci prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, wyczerpując również znamiona umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego z art. 231 § 1 k.k., to jest czyn z art. 107 § 1 pkt 3 u.s.p.;

3) od dnia 23 do dnia 30 listopada 2021 r. w W. jako funkcjonariusz publiczny, sędzia przewodnicząca składu orzekającego w sprawie o sygnaturze akt X K [...] Sądu Rejonowego w W., która rozpoznawana była na posiedzeniu w przedmiocie rozważenia umorzenia postępowania, przekraczając swoje uprawnienia podjęła działania kwestionujące, istnienie stosunku służbowego sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania

i umocowanie konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, poprzez doprowadzenie do umorzenia przez Sąd, orzekający w składzie jednoosobowym, postępowania karnego w oparciu tylko o kwestionowanie, istnienia stosunku służbowego sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania i umocowanie konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego w postaci prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, wyczerpując również znamiona umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego z art. 231 § 1 k.k., to jest czyn z art. 107 § 1 pkt 3 u.s.p.

W swoich pisemnych wyjaśnieniach obwiniona sędzia M.P. podała, że zarzuty sformułowane przez rzecznika dyscyplinarnego nie odnoszą się do jej działań, ale do decyzji procesowych w postaci postanowień Sądu, które mogą być kwestionowane tylko w drodze kontroli instancyjnej. Wskazała, że postanowieniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie C-204/21 R, Rzeczpospolita Polska została zobowiązana do natychmiastowego zawieszenia stosowania przepisów zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów za badanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności Sądu. W jej ocenie istota niezawisłego sprawowania urzędu sędziego polega na wykładni i stosowaniu prawa, zgodnie z własnym sumieniem. Prawidłowość i słuszność wydawanych przez niezawisły sąd orzeczeń może być kwestionowana tylko w drodze kontroli instancyjnej. Zdaniem obwinionej sędzia, który przy wydawaniu wyroku byłby skrępowany zagrożeniem odpowiedzialnością dyscyplinarną w razie popełnienia błędu, nie mógłby być niezawisły (k. 67 – 69v.).

Sąd Najwyższy, na podstawie całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, ustalił co następuje.

Obwiniona M.P. w dniu 24 października 2014 r. została powołana na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w W. Orzeka w Wydziale X Karnym tego Sądu, w pełnym wymiarze czasu pracy.

W dniu 20 sierpnia 2021 r. w W. obwiniona sędzia M.P. orzekając jednoosobowo w składzie Sądu Rejonowego w W. w sprawie o sygn. akt X K [...], na posiedzeniu w przedmiocie dalszego stosowania tymczasowego aresztowania oraz w przedmiocie wniosku obrońcy oskarżonego o uchylenie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, uchyliła wobec oskarżonego, będącego prokuratorem, środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. W uzasadnieniu wskazała, że w okolicznościach sprawy zezwolenie na tymczasowe aresztowanie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. A.Ż. wydała Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego, której status jako sądu dyscyplinarnego został skutecznie zakwestionowany przez: Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej – dalej powoływany jako TSUE (por. postanowienie TSUE z dnia 8 kwietnia 2020 r. wydane w sprawie C-791/19 R, wyrok TSUE z 15 lipca 2021 r. wydany w sprawie C-791/19 oraz wyrok TSUE z 19 listopada 2019 r. wydany w sprawach C 585/18, C 624/18 i C 625/18), Europejski Trybunał Praw Człowieka – dalej powoływany jako ETPCz (por. wyrok ETPCz z 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce), oraz Sąd Najwyższy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2019 r. wydany w sprawie IIPO 7/18, uchwałę połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA 1-4110-1/20, postanowienie Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2020 r. sygn. akt IKK 90/19). Obwiniona sędzia M. P. w uzasadnieniu postanowienia podkreśliła, że o słuszności takiego stanowiska utwierdza także postanowienie TSUE z 14 lipca 2021 r. w sprawie C-204/21 R, w którym Rzeczpospolita Polska została zobowiązana m.in. do natychmiastowego zawieszenia stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt 1 a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest właściwa do orzekania w pierwszej i drugiej instancji w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, na tymczasowe aresztowanie, zatrzymanie lub przymusowe doprowadzenie. Zauważyła, że wprowadzie to postanowienie TSUE wprost odnosi się do sędziów i asesorów sądowych, nie zaś prokuratorów, jednak przepis, do którego natychmiastowego zawieszenia stosowania, została zobowiązana Rzeczpospolita Polska, tj. art. 27 § 1 pkt 1 a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym

określa właściwość Izby Dyscyplinarnej w zakresie spraw o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie nie tylko sędziów i asesorów sądowych, ale też prokuratorów i asesorów prokuratury. Skoro powodem stwierdzenia, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem, w rozumieniu art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz art. 54 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, są okoliczności jej utworzenia i obsadzenia w zestawieniu z zakresem jej szerokiej autonomii i kompetencji, a nie tryb postępowania wobec poszczególnych podmiotów wymienionych w treści przepisu art. 27 § 1 pkt 1 a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, to - zdaniem Sądu w osobie obwinionej M.P. - brak jest jakichkolwiek podstaw do różnicowania sytuacji prawnej sędziów i prokuratorów, tj. twierdzenia, że w przypadku rozstrzygania o zezwoleniu na tymczasowe aresztowanie sędziów Izba Dyscyplinarna nie jest sądem, zaś w przypadku rozstrzygania o zezwoleniu na tymczasowe aresztowanie prokuratorów jest sądem, gdyż nie tylko sędziowie, ale i prokuratorzy mają prawo do rozpoznania sprawy przez niezawisły i niezależny sąd. Obwiniona sędzia M.P. przyjęła, że konsekwencją stwierdzenia, iż Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie spełnia kryteriów niezawisłego sądu, nie jest sądem w rozumieniu art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (tak: wyrok Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2019 r., sygn. akt III PO 7/18), nie zapewnia niezależności i bezstronności; nie gwarantuje prawa do rzetelnego procesu (tak: wyrok ETPCz z 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce), musi być zawieszenie skutków wydanych już na podstawie przepisu art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym uchwał Izby Dyscyplinarnej, a zatem zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie, do czego postanowieniem TSUE z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie C-204/21 R, została - natychmiastowo - zobowiązana Rzeczpospolita Polska. Powołując się na uzasadnienie uchwały połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA 1-4110-1/20, obwiniona sędzia M. P. wskazała, że zgodnie z art. 91 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej

Polskiej, jeżeli wynika to z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy konstytuującej organizację międzynarodową, prawo przez nią stanowione jest stosowane bezpośrednio, mając pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami. Dotyczy to w szczególności Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Stąd w przypadku kolizji przepisów o randze ustawy z przepisami Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, sąd krajowy ma obowiązek pominąć regulację ustawową przy wydawaniu orzeczenia. Tak rozumując, obwiniona sędzia M. P. uznała brak skutecznego zezwolenia na tymczasowe aresztowanie prokuratora A. Ż. i uchyliła stosowany wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania

W dniu 26 sierpnia 2021 r. w W., obwiniona sędzia M. P. orzekając w składzie jednoosobowym, Sądu Rejonowego w W., w sprawie o sygn. akt X K [...], na posiedzeniu wstępnym, wyłączyła do odrębnego rozpoznania sprawę jednego z oskarżonych, będącego prokuratorem.

W dniu 23 listopada 2021 r. w W. obwiniona sędzia M.P. orzekła jednoosobowo w składzie Sądu Rejonowego w W. w sprawie o sygn. akt X K [...], wyłączonej uprzednio ze sprawy X K [...] do odrębnego rozpoznania, na posiedzeniu w przedmiocie rozważenia umorzenia postępowania. Tego dnia umorzyła postępowanie karne przeciwko oskarżonemu prokuratorowi A.Ż. W uzasadnieniu postanowienia o umorzeniu postępowania karnego wobec oskarżonego A. Ż. wskazała, że zarzut stawiany temu oskarżonemu obejmował zachowania nieobjęte zezwoleniem Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego na zatrzymanie, tymczasowe aresztowanie i pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej. Podniosła, że status Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, jako niezależnego sądu, został zakwestionowany przez TSUE, ETPCz oraz Sąd Najwyższy. Powołała się w tym zakresie na: postanowienie TSUE z 8 kwietnia 2020 r. wydane w sprawie C-791/19 R, wyroki TSUE: z 19 listopada 2019 r. wydany w sprawach C 585/18, C 624/18 i C 625/18 i z 15 lipca 2021 r. wydany w sprawie C-791/19 oraz wyrok ETPCz z 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, wyrok Sadu Najwyższego z 5 grudnia 2019 r., sygn. akt IIIPO 7/18, uchwałę połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sadu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA 1-4110-1/20,

postanowienie Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2020 r., sygn. akt I KK 90/19. Zaznaczyła, że podziela poglądy wyrażone w wyżej wymienionych orzeczeniach, wedle których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie spełnia kryteriów niezawisłego sądu w rozumieniu art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W dalszej części uzasadnienia wskazała, że art. 91 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, z treści którego wynika, że w przypadku tego rodzaju kolizji, prawo stanowione przez organizację międzynarodową należy stosować bezpośrednio, z pierwszeństwem nad ustawami krajowymi. Obwiniona sędzia M.P. stwierdziła, że wszelkie orzeczenia, a zatem także w sprawach immunitetowych, wydane z udziałem sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, nie zasługują na ochronę, gdyż Izba Dyscyplinarna nie spełnia kryteriów niezawisłego sądu określonych w art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Konsekwencją zaś tego, że Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie spełnia kryteriów niezawisłego sądu, wskazanych w art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, musi być zawieszenie skutków wydanych na podstawie przepisu art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, uchwał Izby Dyscyplinarnej, a zatem zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie, do czego postanowieniem TSUE z 14 lipca 2021 r. w sprawie C-204/21 R, została - natychmiastowo - zobowiązana Rzeczpospolita Polska. Uznała, że zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej A. Ż. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w W., wydane przez Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego jest bezskuteczne i z tego powodu, na podstawie art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., umorzyła prowadzone wobec niego postępowanie karne.

Powyższe ustalenia faktyczne poczyniono w oparciu o wyjaśnienia obwinionej sędzi M. P. (k. 67-69), którym dano wiarę, oraz niekwestionowane przez strony dowody z dokumentów w postaci: kopii protokołu (k. 8-10a, k. 10-12a), odpisów postanowień (k. 29, k. 34, k. 111), odpisów uzasadnień (k. 30-33v, k. 112-116),

pisma z Ministerstwa Sprawiedliwości (k. 54), opinii służbowej (k. 79-79v), uwagi (k. 112), zastrzeżenia (k. 92-93v).

Przechodząc do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku, mając na uwadze poczynione ustalenia faktyczne, które zostały wyżej przedstawione, Sąd Najwyższy stwierdza co następuje.

Brak jest podstaw do przyjęcia, iż działając tak, jak to opisano w ustalonym stanie faktycznym, obwiniona sędzia M. P. popełniła zarzucane jej, we wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, trzy przewinienia dyscyplinarne kwalifikowane jako kwestionowanie istnienia stosunku służbowego sędziów Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej, skuteczność ich powołania i umocowanie konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej jakimi są Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna i Krajowa Rada Sądownictwa, i działanie w ten sposób na szkodę interesu publicznego w postaci prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, co wyczerpuje również znamiona umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego z art. 231 § 1 k.k., to jest czyny z art. 107 § 1 pkt 3 u.s.p. (por. treść art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.). To po myśli art. 414 § 1 zdanie drugie k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. skutkować musiało wydaniem wyroku uniewinniającego.

Przypomnieć należy, iż w demokratycznym państwie prawnym, jakim jest Rzeczypospolita Polska (por. art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), wyłącznie do sądów należy sprawowanie wymiaru sprawiedliwości, czyli czynności polegającej na rozstrzyganiu konfliktów prawnych i wiążącym rozstrzyganiu o tym co jest w danym konkretnym przypadku sprawiedliwe. W doktrynie trafnie zauważa się, że to „wymierzanie sprawiedliwości”, należy rozumieć tylko intencjonalnie, to znaczy, że działalność ta powinna zmierzać do realizacji sprawiedliwości, choćby w tym czy innym konkretnym wypadku celu tego nie osiągnęła (M. Cieślak, Polska procedura karna. Podstawowe założenia teoretyczne, Kraków 2011, s. 14 – 15). Sądy sprawują wymiar sprawiedliwości, lecz w konkretnej sprawie sprawiedliwość wymierzają sędziowie, gdyż to oni są podmiotami władzy sądowniczej, którym zostało powierzone, stosownie do rotы sędziowskiego ślubowania (por. art. 66 u.s.p.), wymierzanie sprawiedliwości. Sądy bez sędziów nie byłyby w stanie

wymierzać sprawiedliwości, a sędziowie bez sądu nie mogliby orzekać (por. St. Dąbrowski, *Ustrojowa pozycja sędziego*, w: J. Gudowski, K. Weitz (red.) *Aurea praxis aurea theoria. Księga pamiątkowa ku czci profesora Tadeusza Erecińskiego*, t. 2, Warszawa 2011, s. 2763-2764). Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawom (por. art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Trybunał Konstytucyjny w orzeczeniu z dnia 9 listopada 1993 r., sygn. akt K 11/93, OTK 1993, Nr. 2, poz. 37, podkreślił, że zasada sędziowskiej niezawisłości stanowi zarówno rację niezależnego bytu sądownictwa, jak i gwarancję praw oraz wolności obywatelskich. Z zasady sędziowskiej niezawisłości wynika niezbywalne prawo sędziego do dokonywania przez niego samodzielnie wykładni prawa, oceny faktów i dowodów podczas wykonywania czynności z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

W dniu 15 lipca 2021 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ogłosił wyrok w sprawie C-791/19 Komisja Europejska przeciwko Polsce (system odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów). W wyroku tym orzeczono, że Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE między innymi nie zapewniając niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, do której właściwości należy kontrola decyzji wydanych w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych wobec sędziów.

Natomiast w wyroku z dnia 22 lipca 2021 r., wydanym w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził naruszenie art. 6 ust. 1 EKPCz w związku z rozpoznaniem przez Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego kasacji obwinionej adwokat Joanny Reczkowicz wniesionej od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury, gdyż, cyt. „Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego, która rozpoznawała sprawę skarżącej, nie była sądem ustanowionym ustawą”.

W dniu 9 czerwca 2022 r. została uchwalona ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, zam. Dz. U. z dnia 14 czerwca 2022 r., poz. 1259, która weszła w życie w dniu 15 lipca 2022 r. Z dniem wejścia w życie tej ustawy zniesiono Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego, a utworzono Izbę Odpowiedzialności Zawodowej. Także tą ustawą znowelizowano u.s.p. Między innymi do art. 107 u.s.p. dodano paragraf trzeci ustanawiając tym samym

kontraatyp dyscyplinarny, czyli ujęte w nim okoliczności wyłączają bezprawność dyscyplinarną.

W literaturze wskazuje się, że przewinieniem dyscyplinarnym jest wyłącznie: a) czyn, b) dyscyplinarnie bezprawny, czyli w przypadku sędziów naruszający obowiązki służbowe wynikające z przepisów różnej rangi, bądź godzący w godność urzędu sędziego, c) wpływający ujemnie, w stopniu większym niż znikomy na dobra chronione przepisem art. 107 u.s.p., d) zawiniony (por. np. W. Kozielewicz, Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych i notariuszy, Warszawa 2016, s. 48 – 55).

Zgodnie z wolą polskiego ustawodawcy, od dnia 15 lipca 2022 r., nie stanowi zatem przewinienia dyscyplinarnego:

1) okoliczność, że orzeczenie sądowe wydane z udziałem danego sędziego obarczone jest błędem w zakresie wykładni i stosowania przepisów prawa krajowego lub prawa Unii Europejskiej lub w zakresie ustalenia stanu faktycznego lub oceny dowodów;

2) wystąpienie do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z wnioskiem o rozpatrzenie pytania prejudycjalnego, o którym mowa w art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;

3) badanie spełniania wymogów niezawisłości i bezstronności w przypadku, o którym mowa w art. 42a § 3 lub art. 23a § 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych, lub art. 5a § 1 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych, lub badanie spełniania wymogów niezależności lub niezawisłości w przypadku, o którym mowa w art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, lub badanie spełniania wymogów niezawisłości i bezstronności w przypadku, o którym mowa w art. 29 § 5 u.s.p.

To ustawowe rozwiązanie wpisuje się w wieloletnią, ugruntowaną linię orzecniczą Sądu Najwyższego, że w sprawowaniu urzędu sędziego, które ze swojej istoty polega na wykładni prawa i stosowaniu prawa, podczas rozstrzygania spraw zawisłych przed sądami, mogą zdarzyć się błędy, dotyczące np. wadliwej oceny dowodów, w ustalaniu stanu faktycznego, czy błędy w zakresie wykładni i

stosowania przepisów prawa. Podkreślano, że sędzia, który przy wydawaniu orzeczenia byłby skrzepowany zagrożeniem odpowiedzialnością dyscyplinarną w razie popełnienia błędu nie mógłby być niezawisły. W uzasadnieniu wyroku z dnia 7 maja 2008 r., sygn. akt SNO 45/45, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny, podniósł, iż za błędy w niezawisłym orzekaniu sędzia może być tylko wyjątkowo pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej, a mianowicie wówczas gdyby miało miejsce tzw. kwalifikowane bezprawie sądowe, czyli zamierzone umyślne, oczywiste i rażące pogwałcenie przepisów prawa, widoczne od razu dla każdego i bez wnikania w szczegóły sprawy oraz bez potrzeby analizowania stanu faktycznego i prawnego, a ponadto pod warunkiem, że usunięcie kwalifikowanych wad orzeczenia nie było możliwe przez zastosowanie prawem przewidzianych procedur umożliwiających instancyjną kontrolę i zweryfikowanie błędnego orzeczenia sądowego. Natomiast w uzasadnieniu wyroku z dnia 17 czerwca 2008 r., sygn. akt SNO 48/08, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny podkreślił, że zastosowanie wobec sędziego instytucji odpowiedzialności dyscyplinarnej byłoby konieczne, gdyby zgodnie z treścią zarzutu i dowiedzionym stanem faktycznym, do przyjęcia i takiej a nie innej metody wykładni doprowadziły go nie jego poglądy prawnicze, ale względy natury koniunkturalnej (niezależnie od ich źródeł, czy to natury osobistej, czy majątkowej). Wówczas jednak przedmiotem zarzutu i dowodzenia w sprawie dyscyplinarnej powinno być nie to, że sędzia dokonał błędnej wykładni prawa, ale to, że wykładni tej dokonał w sposób instrumentalny, a nie w wyniku prezentowanych przez siebie zapatrywań prawnych. Także w powołanym wyżej wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 lipca 2021 r., przyjęto, że wyłączenie gwarancji wynikających z zasady niezawisłości sędziowskiej dotyczy „poważnych i całkowicie niewybaczalnych zachowań ze strony sędziów, polegających na przykład na celowym i wynikającym ze złej wiary lub z wyjątkowo poważnych i rażących zaniedbań pogwałceniu przepisów prawa krajowego i prawa Unii, których przestrzeganie mają zapewnić, lub na arbitralnym szafowaniu wyroków lub odmowie wymiaru sprawiedliwości, podczas gdy jako depozytariusze funkcji orzeczniczych mają za zadanie orzekać w sporach poddawanych im pod rozstrzygnięcie przez jednostki” (por. pkt 137 tego wyroku).

Zatem gwarancje sędziowskiej niezawisłości, wynikające z regulacji przyjętych w art. 107 § 3 pkt 1 – 3 u.s.p., dają każdemu sędziemu bardzo szeroką swobodę w realizacji wymiaru sprawiedliwości. Tak istotne – w stosunku do poprzedniego stanu prawnego - ograniczenie materialnego zakresu odpowiedzialności sędziego za przewinienie dyscyplinarne nie powinno odbywać się kosztem prawa strony do uzyskania trafnego i sprawiedliwego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd.

Jak wynika z ustaleń faktycznych poczynionych w niniejszej sprawie, obwiniona sędzia M. P. dokonała wykładni stosowanych przez nią przepisów prawa orzekając w przydzielonych jej sprawach o sygnaturach X K [...] I X K [...], i podjęła w granicach przysługujących jej, jako niezawisłemu sędziemu, uprawnień stosowne decyzje procesowe i je uzasadniła. Brak podstaw by przypisać jej intencjonalne, zachowanie o którym mowa w art. 107 § 1 pkt. 3 u.s.p. W doktrynie zauważa się, że nie jest prawdziwe przekonanie o istnieniu granic wykładni lub stosowania prawa. Trafnie wskazuje się, że władza podmiotu dokonującego wykładni lub stosowania prawa wiąże się z przypisywaniem znaczeń tekstowi prawnemu. W ten sposób okazało się, że praktyka prawnicza związana z wykładnią przepisów prawa, stała się istotnym czynnikiem kształtującym porządek społeczny, pozostając, jak się wydaje, poza jakąkolwiek kontrolą (por. R. Pieszko, Wyznaczniki treści i obowiązywania dyrektyw wykładni prawa w prawoznawstwie i w praktyce prawniczej, Szczecin 2007, s. 272). Sąd Najwyższy uznaje zasadę priorytetu wykładni językowej oraz rezultatów wynikających z jej użycia. Przywiązuje dużą wagę do zasady *clara non sunt interpretanda*, dopatrując się w odstępstwach od niej niebezpieczeństwa wkraczania w kompetencje prawodawcy i kreowania treści norm prawnych w sposób niezależny od jego woli (J. Wyrembak, Zasadnicza wykładnia znamion przestępstw. Pozycja metody językowej oraz rezultatów jej użycia, Warszawa 2009, s. 182-183). Z kolei senat karny niemieckiego Sądu Najwyższego opowiadając się za utrzymaniem znaczenia językowego jako granicy wykładni, uzasadnia to stanowisko zasadą związania sędziego ustawą, zasadą państwa prawnego oraz zasadą określoności prawa karnego, cyt. „w granicach tego, co możliwe językowo, należy wyklądać każde pojęcie zgodnie z jego sensem i celem” (T. Spyra, Granice wykładni prawa. Znaczenie językowe tekstu prawnego

jako granica wykładni, Kraków 2006, s. 120-126). W orzecznictwie sądów polskich zauważa się, jeśli chodzi o inne, niż językowa, rodzaje wykładni, niejednorodność terminologiczną, gdyż Sąd Najwyższy określa niekiedy w uzasadnieniach wykładnię systematyczną jako systemową, celowościową jako funkcjonalną bądź jako historyczną, a historyczną jako systemową (P. Wiatrowski, *Dyrektywy wykładni prawa karnego materialnego w judykaturze Sądu Najwyższego*, Warszawa 2013, s. 329). W związku ze stosowaniem wykładni funkcjonalnej wskazuje się na rozbieżności w orzecznictwie odnośnie ustalenia podmiotu (ustawodawcy albo ustawodawcy i sędziego), którego wiedza oraz wartości powinny być uwzględnione w procesie owej wykładni (Zb. Bogucki, *Wykładnia funkcjonalna w działalności najwyższych organów władzy sądowniczej*, Szczecin 2011, s. 21-32). Jeśli chodzi o dokonywanie kontroli rozstrzygnięć sądowych w obszarze wykładni, to oczywiście strona może, jako zarzut odwoławczy podnieść naruszenie prawa przez jego błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Uwzględnienie przez sąd odwoławczy takiego zarzutu będzie skutkowało zmianą lub uchyleniem zaskarżonego orzeczenia. Nadto sąd odwoławczy w razie stwierdzenia przy rozpoznawaniu sprawy oczywistej obrazy przepisów, przez sąd pierwszej instancji, między innymi poprzez błędną wykładnię, zobowiązany jest, zgodnie z treścią art. 40 u.s.p., po przeprowadzeniu postępowania określonego w tym przepisie, do wydania odrębnego postanowienia w którym wytyka stwierdzone uchybienie właściwemu sądowi. Odpis prawomocnego postanowienia sądu odwoławczego zawierającego wytknięcie dołącza się do akt osobowych sędziego lub asesora sądowego. Nie jest zatem tak, że sędziowie nie ponoszą żadnych konsekwencji w przypadku błędu w zakresie wykładni prawa krajowego lub prawa Unii Europejskiej, mimo, że popełnienie takiego błędu, o ile mieściło się w granicach kontraatypu z art. 107 § 3 u.s.p., nie będzie powodowało odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziego.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.